

POSTANOWIENIE

Dnia 14 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Siwek

w sprawie X.Y. - prokuratora Prokuratury Rejonowej [...] w G.

po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej

na posiedzeniu w dniu 14 marca 2024 r.

zażalenia prokuratora X.Y.

na zarządzenie Przewodniczącego Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym w W.

z dnia 20 grudnia 2022 r., sygn. akt [...]

w przedmiocie odmowy przyjęcia odwołań prokuratora X.Y. i jego obrońcy

na postanowienie Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym w W. z dnia 28 października 2022 r., sygn. akt [...]

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. w zw. z art. 171 pkt 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze (Dz. U. z 2023, poz. 1360) – dalej także u.pr

postanowił

utrzymać w mocy zaskarżone zarządzenie

UZASADNIENIE

Prokurator Okręgowy w G. zarządzeniem nr [...] z dnia 3 września 2022 r. zawiesił w czynnościach X.Y. – prokuratora Prokuratury Rejonowej [...] w G. z dniem 21 września 2022 r. na okres 6 miesięcy (k. 3-4). Następnie Prokurator Okręgowy w G. w dniu 22 września 2022 r. wniósł do Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym wniosek o obniżenie wysokości wynagrodzenia

prokuratorowi X.Y. do 60% na czas trwania tego zawieszenia, tj. do dnia 21 marca 2023 r. (k.1-2).

Sąd Dyscyplinarny przy Prokuraturze Generalnym postanowieniem z dnia 28 października 2022 r., sygn. akt [...], obniżył prokuratorowi X.Y. wysokość wynagrodzenia na czas trwania jego zawieszenia w czynnościach do 70%, kosztami postępowania obciążając Skarb Państwa (k. 85-87).

Odwołanie od tego postanowienia w dniu 21 listopada 2022 r. wniósł prok. X.Y. (k. 98-112) oraz w dniu 28 listopada 2022 r. jego obrońca – prok. P. Ż. (k. 93-97)

Przewodniczący Sadu Dyscyplinarnego przy Prokuraturze Generalnym zarządzeniem z dnia 20 grudnia 2022 r. odmówił przyjęcia odwołań jako złożonych po terminie (k. 113).

Zażalenie na to zarządzenie w dniu 19 stycznia 2023 r. wniósł prok. X.Y. zaskarżając je w całości i zarzucając obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 152 § 2 u.pr i art. 16 § 1 k.p.k. w zw. z art. 171 pkt 1 u.pr, co skutkowało wydaniem zaskarżonego zarządzenia. W oparciu o ten zarzut wniósł o uchylenie zaskarżonego zarządzenia i przyjęcie złożonych w sprawie odwołań jako złożonych w terminie (k. 117-124).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie jest zasadne.

Zgodnie z art. 152 § 1 u.pr, w przypadku gdy prokurator został zawieszony w czynnościach, Sąd Dyscyplinarny przy Prokuraturze Generalnym, na wniosek przełożonego dyscyplinarnego, może obniżyć do 50% wysokość wynagrodzenia prokuratora na czas trwania tego zawieszenia. Na postanowienie to przysługuje odwołanie, co wynika z art. 152 § 2 u.pr.

Regulacje zawarte w art. 152 u.pr nie określają terminu, w jakim możliwe jest złożenie odwołania od postanowienia w przedmiocie obniżenia wysokości wynagrodzenia. Wskazać jednak należy, że zgodnie z treścią art. 171 pkt 1 u.pr w sprawach nieuregulowanych w tej ustawie do postępowania dyscyplinarnego stosuje się odpowiednio przepisy części ogólnej Kodeksu karnego oraz przepisy Kodeksu postępowania karnego, z wyłączeniem art. 344a i art. 396a,

z uwzględnieniem odrębności wynikających z charakteru postępowania dyscyplinarnego. Odpowiednie stosowanie przepisów pozwala natomiast na stosowanie ich wprost, z właściwymi zmianami lub na całkowite ich pominięcie.

Obowiązek stosowania przepisów ustawy karnoprocesowej aktualizuje się zatem wówczas, gdy jakaś kwestia nie została uregulowana w przepisach ustawy Prawo o prokuraturze w sposób kompleksowy, bądź nie została uregulowana w ogóle. W niniejszej sprawie występuje pierwsza ze wymienionych sytuacji, gdyż o ile w art. 152 u.pr przewidziano uprawnienie do wniesienia odwołania, nie określono terminu, w jakim można je wnieść. Z tego względu, dla ustalenia w jakim terminie możliwe jest wniesienie odwołania od postanowienia wydanego w trybie art. 152 u.pr niezbędne jest sięgnięcie do odpowiednich przepisów Kodeksu postępowania karnego.

Jedynymi regulacjami, jakie mogłyby w tym zakresie mieć zastosowanie są regulacje karnoprocesowe dotyczące zażalenia. Przemawia za tym przede wszystkim forma decyzji o obniżeniu wynagrodzenia, która przybiera postać postanowienia, a także jej incydentalny charakter. Zgodnie zaś z treścią art. 460 k.p.k. zażalenie wnosi się w terminie 7 dni od daty ogłoszenia postanowienia, a jeżeli ustawa nakazuje doręczenie postanowienia – od daty jego doręczenia. Natomiast w myśl art. 100 § 4 k.p.k. postanowienie wydane poza rozprawą, od którego przysługuje środek zaskarżenia, doręcza się podmiotom uprawnionym do wniesienia tego środka, chyba że byli obecni przy ogłoszeniu postanowienia. Z tego powodu należy uznać, że odwołanie od postanowienia w przedmiocie obniżenia wynagrodzenia prokuratora, o którym mowa w art. 152 § 2 u.pr, może być wniesione w terminie 7 dni, który biegnie od daty ogłoszenia tego postanowienia dla strony, która była obecna na posiedzeniu, na którym doszło do ogłoszenia albo od daty jego doręczenia, jeżeli strony przy ogłoszeniu nie było.

Należy zarazem wskazać, że do postępowania w przedmiocie odwołania od postanowienia co do obniżenia wynagrodzenia nie mogą mieć zastosowania regulacje szczególne zawarte w ustawie Prawo o prokuraturze, dotyczące terminu wniesienia odwołania od orzeczeń sądu dyscyplinarnego, przewidziane przykładowo w art. 163a u.pr., jak wywodzi to skarżący. Wyraźnie bowiem z systematyki ustawy wynika, że dla tego rodzaju odwołań przyjęty został szczególny

sposób zaskarżania, wynikający z charakteru podlegających zaskarżeniu rozstrzygnięć, a są nimi orzeczenia sądu dyscyplinarnego, czyli rozstrzygnięcia co do głównego nurtu postępowania dyscyplinarnego. Treść poszczególnych regulacji zawartych w ustawie Prawo o prokuraturze wskazuje bowiem, że ustawodawca posługuje się zamiennie pojęciami „wyrok” i „orzeczenie” (zob. np. art. 160a § 1-4 u.pr, art. 161 § 1 u.pr, art. 163a § 1-4 u.pr), wobec czego do rozważań co do zakresu pojęcia „orzeczenie” na gruncie postępowania dyscyplinarnego prokuratorów nie może mieć zastosowania wnioskowanie z treści art. 92 i 93 k.p.k. W konsekwencji trzeba stwierdzić, że również regulacja zawarta w art. 160 u.pr ma zastosowanie do orzeczeń sądu dyscyplinarnego, a nie do postanowień wydawanych w postępowaniu dyscyplinarnym. W zakresie określenia wymogów formalnych takich postanowień zastosowanie, na skutek odesłania z art. 171 pkt 1 u.pr., ma z kolei art. 94 § 1 k.p.k. i art. 98 § 1 i 2 k.p.k. Szczególny tryb sporządzania uzasadnienia samego orzeczenia i jego zaskarżenia, przewidziany w art. 160 - 163a u.pr wyłącza natomiast stosowanie w postępowaniu dyscyplinarnym prokuratorów trybu przewidzianego dla zaskarżania wyroków wydawanych w postępowaniu karnym. Wobec tego przepisy dotyczące apelacji od wyroków zawarte w k.p.k. mają zastosowanie dla postępowania dyscyplinarnego prokuratorów jedynie w zakresie, w jakim ustawa Prawo o prokuraturze nie zawiera swoich autonomicznych regulacji. W niniejszej sprawie natomiast kwestia sprowadza się do ustalenia terminu zaskarżenia nie orzeczenia sądu dyscyplinarnego rozstrzygającego o odpowiedzialności dyscyplinarnej, ale postanowienia tego sądu wydanego w sprawie incydentalnej, a jak wyżej wskazano postanowienie na gruncie postępowania dyscyplinarnego prokuratorów nie może być identyfikowane z orzeczeniem w rozumieniu przepisów tego postępowania. Nadto, z samego faktu, że zarówno od orzeczenia, jak i od postanowienia może być wniesione odwołanie, a więc tak samo nazwany środek, nie sposób wyprowadzać wniosku o tożsamości terminów dla wniesienia odwołań od obu tych rozstrzygnięć, a w szczególności wniosku o stosowaniu przepisów określających termin wniesienia odwołania od orzeczenia sądu dyscyplinarnego, do terminu dla odwołania od postanowienia w przedmiocie obniżenia wynagrodzenia. Wynika to już z faktu, że szczególny termin i sposób zaskarżenia określony w ustawie Prawo

o prokuraturze został związany z kwestionowaniem orzeczenia sądu dyscyplinarnego, gdyż tylko tej decyzji dotyczy, nie zaś z kwestionowaniem postanowień wydawanych w postępowaniu dyscyplinarnym. Poza tym należy uwzględnić fakt, że w sytuacji, kiedy ustawodawca uznał za konieczne przypisanie terminu do zaskarżenia określonego postanowienia wydanego na gruncie postępowania dyscyplinarnego prokuratorów z doręczeniem tego postanowienia, wyraźnie na tę okoliczność wskazał, jak np. w art. 149 § 3 u.pr. czy w art. 154 § 2 u.pr. Na gruncie art. 152 u.pr. takiej regulacji brak, co również uzasadnia sięgnięcie w rozważanym zakresie do odpowiednio stosowanych rozwiązań karnoprocesowych.

Uwzględniając powyższe trzeba stwierdzić, że na posiedzeniu przed Sądem Dyscyplinarnym przy Prokuraturze Generalnym w dniu 28 października 2022 r., sygn. akt [...], był obecny prokurator X.Y. wraz z obrońcą (k. 81). Na posiedzeniu tym wydane zostało postanowienie, którym obniżono wysokość wynagrodzenia prokuratora X.Y. na czas trwania jego zawieszenia w czynnościach, a także doszło do jego ogłoszenia (k. 84). W sporządzonym uzasadnieniu zawarte zostało pouczenie o przysługującym na nie „zażaleniu do Sądu Najwyższego” zgodnie z art. 152 § 2 w zw. z art. 145 § 1 pkt 2 ustawy Prawo o prokuraturze (k. 87).

Skoro zatem prokurator X.Y. uczestniczył w posiedzeniu, na którym wydane zostało postanowienie, należało uznać, że termin sporządzenia zażalenia na to rozstrzygnięcie zaczął biec z chwilą jego ogłoszenia, a więc upłynął z dniem 4 listopada 2022 r. Prokurator X.Y. wniósł natomiast odwołanie w dniu 21 listopada 2022 r. (k. 98-112), a jego obrońca w dniu 28 listopada 2022 r. (k. 93-97). Zasadnie zatem Przewodniczący Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuraturze Generalnym zaskarżonym zarządzeniem odmówił przyjęcia tych odwołań, jako złożonych po terminie.

Ubocznie należy zaznaczyć, że kontrolą w niniejszej sprawie objęta jest jedynie kwestia terminowości wniesienia środka odwoławczego od postanowienia w przedmiocie obniżenia wynagrodzenia. Poza zakresem tej kontroli pozostaje natomiast przyczyna uchybienia terminu, co w oczywisty sposób wynika z treści art. 429 § 1 k.p.k., a więc także ewentualna wadliwość pouczeń organu postępowania dyscyplinarnego. Wadliwe pouczenie nie może bowiem skutkować nabyciem

uprawnień ponad przewidziane w ustawie, choć oczywiście nie może również skutkować naruszeniem tych uprawnień. W tym ostatnim wypadku ewentualny wpływ przyczyny na uchybienie terminu przez stronę może być rozważony wyłącznie w postępowaniu w przedmiocie jego przywrócenia.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[M. T.]

[ał]